

DECIZIE

28 mai 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Valentina Clevadî
Iuliana Oprea
Ion Druță
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Custodis”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Custodis” împotriva Societății pe Acțiuni „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca”, intervenient accesoriu Comisia Națională a Pieței Financiare or. Bălți cu privire la încasarea dividendelor, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 12 decembrie 2013, prin care a fost admis apelul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Custodis” casată integral hotărârea Judecătoriei Soroca din 11 iulie 2013 și emisă o nouă hotărârea prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 29 ianuarie 2013, SRL „Custodis” a depus o cerere de chemare în judecată împotriva SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” cu privire la încasarea dividendelor, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că este acționar al SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” și deține 18 024 acțiuni din capitalul social, fapt constatat prin confirmarea „ Depozitarul Național de Valori Mobiliare al Moldovei,, SA nr. 01-746 din 25 mai 2011.

Conform deciziei Adunării acționarilor SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” din 12 iunie 2010, persoanele incluse în lista acționarilor societății au dreptul să primească dividende, proporțional clasei și numărului de acțiuni.

Astfel, la data de 25 mai 2011, s-a adresat către SA „ Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” cu scrisoarea nr. 010/11, prin care a solicitat achitarea benevolă a dividendelor calculate și anunțate la adunarea generală a acționarilor, însă nu a primit nici un răspuns.

Consideră că netransferarea dividendelor de către pîrît este neîntemeiat și contravine prevederilor art. art. 514, 572 alin. (1) Cod civil și art. art. 25 alin. (1) lit. d), 48 alin. (4) al Legii privind societățile pe acțiuni nr. 1134-XIII din 02 aprilie 1997, iar în conformitate cu art. art. 585, 619 Cod civil, pentru neachitarea în termen a dividendelor urmează să-i fie calculată și dobînda de întîrziere.

Solicită încasarea din contul SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” în beneficul său a dividendelor neachitate în sumă de 400 673 lei, dobînzii de întîrziere în mărime de 100 373 lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Soroca din 24 aprilie 2013, a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu Comisia Națională a Pieței Financiare.

Prin hotărârea Judecătoriei Soroca din 11 iulie 2013, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 12 decembrie 2013, a fost admis apelul declarat de către SRL „Custodis” și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată, din alte motive decît cele invocate de prima instanță.

La 20 februarie 2014, SRL „Custodis” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărâri primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă, cu încasarea cheltuielilor de judecată în mărime de 33 882 lei suportate cu titlu de taxă în prima instanță în mărime de 15031 lei, în instanța de apel de 11 274 lei și în instanța de recurs 7 516 lei.

În motivarea recursului, recurentul SRL „Custodis” a invocat dezacordul cu hotărârile judecătorești considerându-le ilegale, neîntemeiate și emise cu interpretarea eronată a normelor de drept material și procedural.

Menționează că la 19 februarie 2010, în urma tranzacțiilor bursiere a devenit acționar al SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” dispunând de 21 374 de acțiuni. La data de 26 martie 2010, o parte din acțiuni au fost înstrăinate, astfel fiind proprietar a 18 024 de acțiuni, care ulterior au fost transmise în deținere nominală la Depozitul Național al Valorilor Mobiliare SA, în temeiul contractului depozitar nr. 08-522 din 06 iunie 2008.

Sușține că la 12 iulie 2010, a avut loc Adunarea Generală a Acționarilor în cadrul căreia, chestiunea privind achitarea dividendelor a fost votată pozitiv de către acționari cu achitarea sumei de 22,23 lei pentru o acțiune, proporțional clasei și numărului de acțiuni, dividende care urmează a fi achitate persoanelor incluse în Lista acționarilor.

Consideră că instanța de apel eronat a concluzionat că SRL „Custodis” la data înaintării cererii de a primi dividende deja nu era proprietar-acționar, iar odată cu pierderea calității de acționar a pierdut și dreptul de a primi dividende.

Sușține că instanțele eronat au dispus respingerea acțiunii din motiv că la momentul solicitării achitării dividendelor, SRL „Custodis” nu mai era deja acționar al SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroc” deoarece reieșind din prevederile art. prevederile art. art. 48 alin. (2,4) și 49 al Legii privind societățile pe acțiuni nr.1134 din 02 aprilie 1997, obligația societății de plată a dividendelor apare în data anunțării hotărîrii cu privire la plata lor. Au dreptul de a primi dividende acționarii incluși în lista persoanelor care au dreptul să primească dividende. Dividendele pot fi primite în decurs de 3 ani de la data apariției dreptului respectiv, astfel instanțele judecătorești

eronat au interpretat prevederile normei materiale, stabilind că o dată cu pierderea calității de acționar nu este posibilă primirea dividendelor.

Mai menționează că atât prima instanță cât și instanța de apel la examinarea acestui litigiu au ignorat opinia Comisiei Naționale a Pieței Financiare, care este unicul organ de Stat din Republica Moldova și deține atribuții de reglementare, autorizare și supraveghere a participanților profesioniști la piața financiară nebancaară și care consideră cerințele înaintate față de SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” întemeiate.

Astfel, instanțele au lăsat fără apreciere faptul că pe parcursul anilor 2010 SRL „Custodis” a fost acționar al acțiunilor SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca”, însă în numele acestuia în registrul acționarilor a fost înregistrat în calitate de deținător nominal Depozitarul Național. Conform informației prezentate de Real Registrul, Depozitarul Național prin scrisoare nr. 01-696 din 12 mai 2010, a dezvăluit informația privind proprietarii reali ai acțiunilor societății, printre care figurează și SRL „Custodis” ca deținător a 18 024 acțiuni, motiv din care consideră că pîrîtul neîntemeiat refuză achitarea dividendelor în modul stabilit.

Consideră neîntemeiate concluziile instanței și cu referire la faptul că nici un acționar a societății pe acțiuni nu poate fi considerat proprietar al dividendelor, deoarece în condițiile Capitolului 7 al Legii privind societățile pe acțiuni, dividendele constituie în sine un drept patrimonial, care se achită în cazul în care societatea comercială activează cu profit, care constituie venitul net al societății, rămîne la dispoziția societății și poate fi utilizat inclusiv pentru achitarea dividendelor, care respectiv și constituie proprietatea acționarului, deoarece derivă din calitatea sa de acționar.

Insistă că dreptul de a primi dividendele este un drept patrimonial ce derivă din dreptul de proprietate asupra acțiunilor, iar pentru a se bucura de acest drept patrimonial SRL „Custodis” a îndeplinit totalitatea cerințelor stabilite de prevederile Legii privind societățile pe acțiuni.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei instanței de apel din 12 decembrie 2013, a fost expediată părților în proces, inclusiv recurentului SRL „Custodis” la data de 10 ianuarie 2014, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele cauzei (f.d. 201).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul SRL „Custodis” s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la data de 20 februarie 2014, în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile declarate de către SRL „Custodis” neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel.

Înaintând acțiunea în judecată împotriva SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca”, SRL „Custodis” a solicitat încasarea dividendelor, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii, stabilind că SRL „Custodis” nu este inclusă în lista acționarilor, care au dreptul să primească dividende și în cadrul examinării cauzei nu a dovedit că este acționar al SA Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” – proprietar al acțiunilor societății.

Judecând apelul declarat de către SRL „Custodis”, instanța de apel concluzionând că apelantul nu și-a confirmat vocația sa de acționar și dreptul la dividende a ajuns la concluzia admiterii apelului, casând hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre cu privire la respingerea acțiunii SRL „Custodis”, însă din alte motive decât cele invocate de către prima instanță.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, ajunge la concluzia temeinicii și legalității deciziei instanței de apel.

În susținerea concluziei enunțate instanța de recurs reține că pe parcursul judecării pricinii s-a constatat că în rezultatul tranzacțiilor bursiere din 19 februarie 2010, SRL „Custodis” a devenit proprietarul a 21 374 valori mobiliare ale emitentului SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca”.

Tot actele cauzei atestă că prin Dispoziția privind transferul netranzațional din 25 februarie 2010, acțiunile procurate de SRL „Custodis” au fost transferate în deținere nominală la „Depozitarul Național de Valori Mobiliare al Moldovei” SA în contul nr. ISIN:MD14CARE1008, deschis în baza Contractului depozitar nr. 08-522 din 09 iunie 2008 (f.d 147, 154), care la rîndul său a înregistrat în numele SRL „Custodis” dreptul de proprietate asupra acțiunilor în Registrul deținătorilor de valori mobiliare al SA „Cariera de Granit și Petrol din Soroca” ținut de SA „Real Registru”.

La data de 26 martie 2010 o parte din acțiunile SRL „Custodis” au fost înstrăinate, iar în deținere nominală la „Depozitarul Național de Valori Mobiliare al Moldovei” au rămas 18 024 acțiuni, fapt ce se confirmă prin scrisorile nr. 01-696 din 12 mai 2010, nr. 01-746 din 25 mai 2011 și nr. 01-489 din 26 aprilie 2013 și extrasul de pe contul depozitarul nr. 180004027 codul ISIN:MD14CARE1008 (f.d. 8, 63, 71, 144).

După cum denotă circumstanțele cauzei la data de 12 iunie 2010, a avut loc Adunarea Generală a Acționarilor SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” în cadrul căreia s-a decis achitarea dividendelor pentru perioada 2005-2006 și întocmirea Listei acționarilor care au dreptul să primească dividende anuale, în Listă fiind incluși acționarii și deținătorii nominali de acțiuni înregistrați în Registrul acționarilor societății conform situației din 12 iunie 2010 (f.d 49-61).

La 10 februarie 2011, acțiunile SRL „Custodis” aflate în deținere nominală la „Depozitarul Național de Valori Mobiliare al Moldovei” SA în număr de 18 014 au fost înstrăinate și transferate pe contul depozitar 210000561, iar la data de 25 mai 2011, prin scrisoarea nr. 010/11, SRL „Custodis” a solicitat SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” achitarea dividendelor conform Adunării Generale a Acționarilor din 12 iunie 2010 (f.d. 7, 71).

Conform art. 25 alin. (1) lit. d) al Legii privind societățile pe acțiuni nr. 1134-XIII din 02 aprilie 1997, acționarul are dreptul să primească dividendele anunțate în corespundere cu clasele și proporțional numărului de acțiuni care îi aparțin.

În conformitate cu prevederile art. 48 alin. (2) și (4) al Legii menționate, societatea are dreptul să plătească dividende intermediare (trimestriale, semestriale) și anuale pe acțiunile aflate în circulație. Obligațiile societății referitoare la plata dividendelor apar la data anunțării hotărârii cu privire la plata lor.

Totodată în conformitate cu art. 49 alin. (1-3) al Legii citate, hotărârea cu privire la plata dividendelor anuale se ia de adunarea generală a acționarilor, la propunerea consiliului societății. În hotărârea cu privire la plata dividendelor se va indica: data la care este întocmită lista acționarilor care au dreptul să primească dividende, cuantumul dividendelor pe o acțiune de fiecare clasă aflată în circulație, forma și termenul de plată a dividendelor. Pentru fiecare plată a dividendelor, consiliul societății asigură întocmirea listei acționarilor care au dreptul să primească dividende.

Iar, conform art. 49 alin. (4) al aceleiași Legi, în lista acționarilor care au dreptul să primească dividende intermediare vor fi înscrși acționarii și deținătorii nominali de acțiuni înregistrați în registrul acționarilor cel mai târziu cu 15 zile pînă la luarea hotărârii cu privire la plata dividendelor intermediare, iar în lista acționarilor care au dreptul să primească dividende anuale vor fi înscrși acționarii și deținătorii nominali de acțiuni înregistrați în registrul menționat la data fixată de consiliul societății în conformitate cu art. 54 alin. (2) și (5).

În sensul normelor enunțate, este de înțeles că sunt în drept să primească dividende doar acționarii și deținătorii nominali de acțiuni incluși în Lista acționarilor întocmită la Adunarea Generală a Societății conform Registrul acționarilor.

Astfel, la caz, prezintă relevanță Lista acționarilor întocmită la Adunarea Generală a Acționarilor SA „Cariera de Granit și Petrol din Soroca”, în care în conformitate cu prevederile art. 49 alin. (4) al Legii privind societățile pe acțiuni, sub nr. 291N a fost inclus deținătorul nominal al acțiunilor SRL „Custodis” - SA „Depozitarul Național de Valori Mobiliare a Moldovei” SA cu 24 092 valori mobiliare, inclusiv cu 18 014 acțiuni ce aparțineau SRL „Custodis”, fapt ce se confirmă prin informația nr. 01-696 din 12 mai 2010, prezentată SA „Real-Registru” (f.d. 59, 144).

Sub acest aspect, prin aplicarea regulilor de interpretare a normelor enunțate, este evident că SRL „Custodis” fiind proprietarul a 18 014 valori mobiliare, pe care le-a transmis în deținere nominală la SA „Depozitarul Național al Valorilor Mobiliare”, nu a fost inclus în registrul acționarilor, nu a fost înregistrat ca acționar și nici ca deținător nominal al valorilor mobiliare al SA „Cariera de Granit și Petrol din Soroca”, iar ca urmare achitarea dividendelor anuale de către SA „Cariera de Granit și Petrol din Soroca” în beneficiul SRL „Custodis” ar contravine prevederilor art. 49 alin. (4) al Legii privind societățile pe acțiuni, care indică expres că dividendele se achită doar acționarilor sau deținătorilor nominali de acțiuni.

La acest segment instanța de recurs remarcă că conform art. 3 din Legea cu privire la piața valorilor mobiliare nr. 199-XIV din 18 noiembrie 1998, deținător de valori mobiliare este persoană care deține valori mobiliare în baza dreptului de proprietate (proprietar) sau în bază de contract (deținător nominal), iar deținător nominal de valori mobiliare este participantul profesionist la piața valorilor mobiliare,

care deține, în numele său, valori mobiliare din însărcinarea proprietarilor de valori mobiliare sau a altor deținători nominali, nefiind proprietar al valorilor mobiliare respective.

Iar, în conformitate cu art. 8 alin. (4) din Legea menționată deținătorul nominal este obligat, să țină registrul deținătorilor de valori mobiliare al clienților săi în conformitate cu cerințele stabilite de prezenta lege și de actele normative ale Comisiei Naționale, conform contractelor încheiate cu clienții, să întreprindă măsurile necesare pentru a asigura primirea de către clienți a plăților cuvenite conform valorilor mobiliare, să efectueze tranzacții cu valorile mobiliare în exclusivitate din porunca clienților, să asigure ținerea evidenței contabile a valorilor mobiliare, să apere interesele clienților.

În această ordine de idei, la caz se constată că conform pct. 2.1 lit. c) al Contractului depozitar nr. 08/522 din 09 iunie 2008, „Depozitarul Național de Valori Mobiliare a Moldovei” SA s-a obligat să exercite funcțiile deținătorului nominal al valorilor imobiliare a SRL „Custodis”, inclusiv să efectueze toate acțiunile necesare întru asigurarea plății dividendelor, dobânzilor și a altor plăți SRL „Custodis” pentru valorile mobiliare deținute (f.d. 154).

În astfel de condiții, instanța de recurs remarcă că SA „Depozitarul Național al Valorilor Mobiliare”, fiind participant profesionist la piața valorilor mobiliare, având în deținere nominală valorile mobiliare ale SRL „Custodis” și fiind în raporturi juridice cu SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca”, în baza Contractului depozitar încheiat cu SRL „Custodis” și prevederile Legii cu privire la piața valorilor mobiliare, se face responsabil de asigurarea plății dividendelor, dobânzilor și a altor plăți proprietarului valorilor mobiliare pe care le deține, în speță reclamantului SRL „Custodis”.

Or, SRL „Custodis” neavând careva raporturi juridice directe cu SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca”, iar cadrul examinării cauzei s-a constatat cu certitudine că asemenea raporturi juridice nu există, SA „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca” nu are și nici nu poate avea careva obligațiuni față de SRL „Custodis”, care și-a înregistrat dreptul de proprietate asupra acțiunilor prin intermediul SA „Depozitarul Național al Valorilor Mobiliare”.

În această ordine de idei, sunt apreciate critic susținerile recurentului precum că instanța de apel a încălcat principiul supremației legii și a interpretat eronat legea, deoarece acestea sunt neîntemeiate, declarative și contravin constatărilor relatate.

În conexiunea celor relatate, instanța de recurs, prin prisma jurisprudenței CEDO și anume cauza Rebut și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995, unde s-a menționat că „... art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes”, consideră necesar de a respinge și alte argumente invocate în recurs.

Astfel fiind instanța de recurs reține că instanța de apel în situația dedusă judecării corect au ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii și respingerii acesteia ca neîntemeiată.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Custodis”.

Se menține decizia Curții de Apel Bălți din 12 decembrie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Custodis” împotriva Societății pe Acțiuni „Cariera de Granit și Pietriș din Soroca”, intervenient accesoriu Comisia Națională a Pieței Financiare or. Bălți cu privire la încasarea dividendelor, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Iulie Sîrcu

Judecătorii

Valentina Clevadi

Iuliana Oprea

Ion Druță

Tamara Chișca-Doneva